

Seitsmes rahvusvaheline teoreetilise, matemaatilise ja rakenduslingvistika olümpiaad

Wrocław (Poola), 26.–31. juuli 2009

Individuaalvõistluse ülesanded

Ülesannete lahenduse vormistusreeglid

1. Lahendage iga ülesanne eraldi lehel (lehtedel) ülesannet ümber kirjutamata. Kirjutage lahendatava ülesande number, oma koha number ja nimi igale ülesande lahenduse lehele eraldi. Ainult sel juhul on Teie tulemuste täpne arvestus garanteeritud.
2. Põhjendage iga vastust. Täiesti korrektseid, kuid põhjenduseta vastuseid hinnatakse madalalt.

Ülesanne nr 1 (20 punkti). On antud eestikeelsed sõnaühendid ja nende tõlked sulka keelde:

1 beetlipähkel	<i>a vhoi a tgiang</i>
1 jamsijuur	<i>a tu a tgiang</i>
2 beetlipähklit	<i>a lo vhoi a lomìn</i>
2 kookospähklit	<i>a lo ksie a lomìn</i>
3 beetlipähklit	<i>o vuo a korlotge</i>
3 leivapuu vilja	<i>a moulang hori orom a tgiang</i>
4 jamsijuurt	<i>o sngu a korlolo</i>
6 jamsijuurt	<i>o sngu a ktiëk hori orom a tgiang</i>
7 beetlipähklit	<i>o vuo a ktiëk hori orom a lomìn</i>
10 leivapuu vilja	<i>a lo ngaitegaap hori orom a moulang</i>
10 kookospähklit	<i>a lo ngausmia hori orom a lomìn</i>
10 jamsijuurt	<i>o sngu a lo ktiëk</i>
15 kookospähklit	<i>o ngausmia a korlotge hori orom a korlotge</i>
16 kookospähklit	<i>o ngausmia a korlolo</i>
18 leivapuu vilja	<i>o ngaitegaap a korlolo hori orom a moulang</i>
18 jamsijuurt	<i>o sngu a lo ktiëk hori orom a ktiëk hori orom a korlotge</i>
19 beetlipähklit	<i>o vuo a lo ktiëk hori orom a ktiëk hori orom a korlolo</i>
20 jamsijuurt	<i>o sngu a mhelom</i>

(a) Tõlkige eesti keelde:

a ksie a tgiang
o ngaitegaap a korlotge
o ngausmia a ktiëk
o vuo a lo ktiëk hori orom a tgiang

(b) Tõlkige sulka keelde:

2 jamsijuurt
14 jamsijuurt
15 leivapuu vilja
20 beetlipähklit

⚠ Sulka keel kuulub ida-paapua keelte hulka. Seda räägib umbes 3500 inimest Paapua Uus-Guinea Ida-Uus-Britannia provintsis.

Beetlipähkel on tegelikult teatud palmi seeme. Jamsijuur on jamsi (teatud troopiline taim) söödav mugul.

—Jevgenija Korovina, Ivan Deržanski

Ülesanne nr 2 (20 punkti). On antud maninka ja bamana keele sõnad nko ja ladina kirjas ja nende tõlked eesti keelde:

(a)

ḂḂḂḂḂḂḂḂ	bàlákàwúli	ootamatus; vuril (üks liik linde)
ḂḂḂḂḂḂḂ	játùrú	hüään
ḂḂḂḂḂḂḂ	kòlijí	pesuvesi
ḂḂḂḂ	wàlá	krihvlitahvel
ḂḂḂḂḂḂḂ	kúmayira	reklaam
ḂḂḂḂḂḂḂḂḂ	tùbabumóri	preester
ḂḂḂḂḂḂḂḂ	?	ümberlõikamata poiss
ḂḂḂḂḂ	?	tuletikumüüja
?	kòrikóri	rooste
?	báwò	sest et

(b)

ḂḂḂḂḂḂ	márajàba	tere!
ḂḂḂḂḂḂḂ	jílasama	jõehobu
ḂḂḂḂḂḂḂḂḂ	kòròkarasí	gerontokraatia
ḂḂḂḂ	kàna	las
ḂḂḂḂḂḂḂḂ	bàsitéme	jäme sõel
ḂḂḂḂḂḂḂḂḂ	nàmátòrokó	hüään
ḂḂḂḂḂḂḂ	?	vikerkaar
ḂḂḂḂḂḂ	?	(laterna) valgus
ḂḂḂḂḂḂḂḂ	?	putukate liik; nende putukate mesi
?	jàmanaké	nooruse lõbud, rõõmud
?	létère	kiri
?	bìlakóro	ümberlõikamata poiss

Täitke lüngad.

△ Nko kirja võttis kasutusele 1949. aastal guinea valgustaja Solomana Kante.

Ladina kirjas **j** = dž, **y** = j, **ε** ≈ eesti ä, **ɔ** on lahtine o. Märgid **ɔ́** ja **ɔ̀** tähistavad vastavalt kõrget ja madalat tooni (hääletoon silpide hääldamisel); kui ei ole kumbagi, on silbi toon keskmine.

Bamana ja maninka keel kuuluvad mande keelkonna mandingi rühma. Neid räägitakse Malis, Guineas ja muis Lääne-Aafrika riikides. Need keeled on omavahel väga sarnased, eksisteerivad erinevused ei ole ülesande jaoks olulised.

—Ivan Deržanski

Ülesanne nr 3 (20 punkti). On antud 24 birma lapse nimed ning nende sünnikuupäevad:

poisid		tüdrukud	
nimi	sünnikuupäev	nimi	sünnikuupäev
kaʊŋ myaʔ	01. 06. 2009	paŋ we	04. 06. 2009
zeiya cɔ	09. 06. 2009	thouŋ uŋ	06. 06. 2009
pyesouŋ auŋ	18. 06. 2009	khiŋ le nwe	08. 06. 2009
ne liŋ	20. 06. 2009	wiŋ i muŋ	10. 06. 2009
lwiŋ koko	24. 06. 2009	mimi khiŋ	18. 06. 2009
phouŋ naiŋ thuŋ	25. 06. 2009	su myaʔ so	30. 06. 2009
myo khiŋ wiŋ	02. 07. 2009	susu wiŋ	07. 07. 2009
tiŋ mauŋ laʔ	04. 07. 2009	yadana u	08. 07. 2009
khaiŋ miŋ thuŋ	06. 07. 2009	tiŋ za mɔ	11. 07. 2009
wiŋ cɔ auŋ	08. 07. 2009	yiŋyiŋ myiŋ	15. 07. 2009
theʔ auŋ	11. 07. 2009	keʔi thuŋ	20. 07. 2009
shaŋ thuŋ	21. 07. 2009	shu maŋ cɔ	21. 07. 2009

14. 06. 2009, 16. 06. 2009, 24. 06. 2009, 09. 07. 2009, 13. 07. 2009 ja 18. 07. 2009 sündis veel kuus birma last. Siin on nende nimed:

- poisid: **ŋwe siŋpu, so mo cɔ, ye auŋ naiŋ**
- tüdrukud: **daliya, e tiŋ, phyuphyu wiŋ**

Kes millal sündis?

△ Birma nimed on antud lihtsustatud ladina transkriptsioonis. **c** = *tš*, **ɛ** ≈ eesti *ä*, **h** märgib eelneva kaashäliku aspiratsiooni ehk hõngust, **ŋ** = *ng* eesti sõnas *kang*, **ŋ** märgib eelneva täishäliku nasaalset hääldust, **ɔ** on lahtine *o*, **p** ≈ inglise *th* sõnas *with*, **y** = *j*, **ʔ** on kaashälik, nn larüngaalklusiil ehk kõrisulghäälik (võrukeelne *q*).

—Ivan Deržanski, Marija Tsõdsik

Ülesanne nr 4 (20 punkti). On antud vanaindia sõnatüved, mille kohta arvatakse, et nad on säilitanud vana (indoeuroopa) rõhu asukohta. Nad on eristatud sidekriipsuga juureks ja liiteks. Rõhuline täishäälik on tähistatud märgiga ˘.

<i>vřk-a-</i>	hunt	<i>vádh-ri-</i>	kohitsetud	<i>púr-va-</i>	esimene
<i>vadh-á-</i>	surmarelv	<i>dhū-má-</i>	suits	<i>bhřm-i-</i>	liikuv
<i>sād-á-</i>	hobuse seljas istumine	<i>dř-ti-</i>	nahkkott	<i>krř-i-</i>	maaharimine
<i>puř-ti-</i>	edasijõudmine	<i>ghř-ni-</i>	palavus	<i>stó-ma-</i>	hümn
<i>sik-ti-</i>	vool	<i>ghř-ná-</i>	palavus	<i>dar-má-</i>	purustaja
<i>pī-ti-</i>	joomine	<i>ká-ma-</i>	soov	<i>nag-ná-</i>	paljas
<i>gá-ti-</i>	käimine			<i>vák-va-</i>	veerev

(a) Selgitage, miks ei ole nende andmete põhjal võimalik määrata rõhu asukohta järgmistes tüvedes: *bhāg-a-* ‘jagu, osa’, *pad-a-* ‘samm’, *pat-i-* ‘isand’, *us-ri-* ‘hommikuvalgus, koit’.

(b) Määrake rõhk allpool esitatud tüvedes:

<i>mřdh-ra-</i>	vaenlane	<i>tan-ti-</i>	nöör	<i>svap-na-</i>	uni	<i>abh-ra-</i>	pilv
<i>phe-na-</i>	vaht	<i>bhār-a-</i>	kandam	<i>bhū-mi-</i>	maa, muld	<i>ghan-a-</i>	tapmine
<i>stu-ti-</i>	kiitus	<i>dū-ta-</i>	sõnumitooja	<i>ghar-ma-</i>	palavus	<i>ghřř-vi-</i>	erutatud

△ **h** märgib eelneva kaashäliku aspiratsiooni ehk hõngust; **ñ**, **ř** ja **ř** ≈ *t* taha suunatud keeletipuga hääldatud *n*, *š* ja *t*; **r** on täishäälik, mis meenutab silbilist *r*-i vene sõnas *бодp* või ameerika inglise sõnas *bird*. Märk ˘ näitab, et täishäälik on pikk.

—Aleksandr Piperski

Ülesanne nr 5 (20 punkti). On antud laused nahuatli keeles ja nende eestikeelsed tõlked:

1. <i>nimitztlazoh̄tla</i>	ma armastan sind
2. <i>tikmaka in āmoxtli</i>	sa annad talle raamatut
3. <i>nitlahtoa</i>	ma ütlen midagi
4. <i>kātl̄tia in kuauh̄x̄nki in pochtekatl</i>	kaupmees sunnib puuseppa jooma; puusepp sunnib kaupmeest jooma
5. <i>titzāhtzi</i>	sa karjud
6. <i>niki in ātōlli</i>	ma joon atolit
7. <i>tikuika</i>	sa laulad
8. <i>tinēchtlakāhuilia</i>	sa jätab midagi minu jaoks
9. <i>kochi in tiz̄tl</i>	manatark magab
10. <i>niknekiltia in kuauh̄x̄nki in āmoxtli</i>	ma sunnin puuseppa raamatut soovima
11. <i>mitztēhuitekilia</i>	ta lööb sind kellegi jaoks; ta lööb kedagi sinu jaoks
12. <i>kēhua in kikatl</i>	laulab laulu
13. <i>niktlalhuia in zihuātl</i>	ma ütlen midagi naisele
14. <i>tiktēkāhualtia in oktli</i>	sa sunnid kedagi veini jätma
15. <i>ātli</i>	ta joob
16. <i>tlach̄hua in pochtekatl</i>	kaupmees valmistab midagi
17. <i>tēhuetz̄tia in zihuātl</i>	naine sunnib kedagi kukkuma

(a) Tõlkige eesti keelde kõigil võimalikel viisidel:

18. *tiktlazoh̄tlaltia in zihuātl in kuauh̄x̄nki*
19. *nēchtzāhtz̄tia*
20. *tikhuiteki*
21. *nikēhuilia in kikatl in tiz̄tl*
22. *nikneki in ātōlli*
23. *mitztlakāhualtia*

(b) Tõlkige nahuatli keelde:

24. ta sunnib mind atolit valmistama
25. sa valmistad veini kellegi jaoks
26. manatark sunnib sind magama
27. ma laulan midagi
28. ma kukun

△ Klassikaline nahuatl oli asteekide suurriigi keel Mehhikos.

Nahuatli laused on antud lihtsustatud kirjaviisis. *ch*, *hu*, *ku*, *tl*, *tz*, *uh* on kaashäälikud. Märk $\bar{\quad}$ näitab, et täishäälik on pikk.

Atol on maisijahust valmistatud kuum jook.

—Božidar Božanov, Todor Tšervenkov

Toimetajad: Aleksandr Berditševski, Božidar Božanov, Ivan Deržanski, Ljudmila Fjodorova, Dmitri Gerassimov, Ksenija Giljarova, Stanislav Gurevitš, Adam Hesterberg, Renate Pajusalu, Aleksandr Piperski, Todor Tšervenkov (vast. toim.).

Eesti tekst: Renate Pajusalu.

Edu!

Ülesanne nr 3. Näeme, et samal nädalapäeval sündinud laste nimed algavad sarnaste häälikutega:

- esmaspäev: kauŋ myaʔ, khiŋ le nwɛ, khaiŋ miŋ thuŋ, kepi thuŋ
- teisipäev: zeiya cɔ, su myaʔ so, susu wiŋ, shaŋ thuŋ, shu maŋ cɔ
- kolmapäev: wiŋ i muŋ, lwiŋ koko, wiŋ cɔ auŋ, yadana u, yiŋyiŋ myiŋ
- neljapäev: paŋ we, pyesouŋ auŋ, mimi khaiŋ, phouŋ naiŋ thuŋ, myo khiŋ wiŋ
- laupäev: thouŋ uŋ, ne liŋ, tiŋ mauŋ laʔ, theʔ auŋ, tiŋ za mɔ

Vastused:

- ŋwe siŋɸu — 13. 07. 2009 (esmaspäev);
- so mo cɔ — 16. 06. 2009 (teisipäev);
- yɛ auŋ naiŋ — 24. 06. 2009 (kolmapäev),
- daliya — 18. 07. 2009 (laupäev),
- e tiŋ — 14. 06. 2009 (pühapäev: andmetes ei ole pühapäeval sündinud lapsi ega täishäälikuga algavaid nimesid),
- phyuphyu wiŋ — 09. 07. 2009 (neljapäev).

Ülesanne nr 4.

Kui sulghäälik juure koosseisus	ja täishäälik sufiksis on a ,	ja täishäälik sufiksis on i ,
on heliline	on rōhk sufiksil.	on rōhk juurel.
on helitu	on rōhk juurel.	on rōhk sufiksil.

- (a) See reegel toimib, kui juure sees on just üks sulghäälik. Kui neid on kaks (*bhāg-a-*, *pad-a-*, *pat-i-*) või pole ühtegi (*us-ri-*), siis pole rõhu asukohta võimalik määrata.
- (b) *mṛdh-rá-*, *phé-na-*, *stu-tí-*, *tan-tí-*, *bhār-á-*, *dū-tá-*, *sváp-na-*, *bhū-mi-*, *ghar-má-*, *abh-rá-*, *ghan-á-*, *ghṛṣ-vi-*.

Ülesanne nr 5. Nahuatli laused algavad öeldisega. Alus ja sihitis (või sihitised) järgnevad suvalises järjekorras, kusjuures nende ees on *in* (määratud artikkel).

Tegusõna saab järgmised prefiksid:

- alus: *ni-* ains. 1. pers., *ti-* ains. 2. pers., — ains. 3. pers.;
- sihitis: *nēch-* ains. 1. pers., *mitz-* ains. 2. pers., *k-* ains. 3. pers.;
- veel üks sihitis: *tē-* ‘kedagi, kellelegi’, *tla-* ‘midagi’.

Samuti järgmised sufiksud:

- ‘sundima ...’:
 - <sihitu tegusõna>-*tia* (eelneva *i* pikenemisega),
 - <sihiline tegusõna>-*ltia*;
- ‘... jaoks tegema’: *-lia* (eelneva *a* muutumisega *i*-ks).

Sama tegevus sihitisega ja ilma väljendatakse tihti eri verbidega.

Vastused:

(a)	18.	<i>tiklazohltaltia</i>	sa sunnid naist armastama puuseppa;
		<i>in zihuātl in kuauh̄x̄n̄ki</i>	sa sunnid puuseppa armastama naist
	19.	<i>nēchtzāhtzītia</i>	ta sunnib mind karjuma
	20.	<i>tikhūiteki</i>	sa lööd teda
	21.	<i>nikēhuilia in kikatl in tiz̄tl</i>	ma laulan laulu manatarga jaoks
	22.	<i>nikneki in ātōlli</i>	ma soovin atolit
	23.	<i>mitztlakāhualtia</i>	ta sunnib sind jätma midagi
(b)	24.	ta sunnib mind atolit valmistama	<i>nēchchihualtia in ātōlli</i>
	25.	sa valmistad veini kellegi jaoks	<i>tiktēchihuilia in oktli</i>
	26.	manatark sunnib sind magama	<i>mitzkochītia in tiz̄tl</i>
	27.	ma laulan midagi	<i>nitlaēhua</i>
	28.	ma kukun	<i>nihuetzi</i>

Seitsmes rahvusvaheline teoreetiline, matemaatiline ja
rakenduslingvistika olümpiaad

Wrocław (Poola), 26.–31. juuli 2009

Meeskonnavõistluse ülesanne

Siin on vietnami keele 50 kõige sagedasema sõna loetelu koos nende esinemusega miljon sõna hõlmavas tekstikorpuses:

Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số					
1	và	13076	11	được	6620	21	ông	4224	31	làm	3762	41	nước	3176
2	của	12313	12	người	6434	22	công	4210	32	đó	3724	42	thế	3166
3	một	10587	13	những	6065	23	như	4088	33	phải	3637	43	quốc	3139
4	có	10488	14	với	5396	24	cũng	4068	34	tôi	3484	44	tại	3105
5	là	10303	15	để	4984	25	về	4025	35	chính	3413	45	thể	3032
6	không	8451	16	ra	4881	26	ở	4005	36	năm	3360	46	nói	3007
7	cho	8387	17	con	4685	27	nhà	3942	37	đi	3290	47	trên	2991
8	các	8383	18	đến	4645	28	khi	3890	38	sẽ	3268	48	thì	2941
9	trong	8149	19	vào	4548	29	dân	3811	39	bị	3218	49	thành	2899
10	đã	7585	20	này	4403	30	lại	3806	40	từ	3195	50	nhưng	2895

All antud tekstilõikude puhul on tegemist esimese kümne lugemisharjutusega ühest vietnami keele õpikust edasijõudnuile. Tõlkige eesti keelde nii palju kui saate. Kõik ülalantud sõnad leiduvad tekstides, välja arvatud viis. Need sõnad on tekstis esile tõstetud.

Bài một. Minu tuba

¹Đây là phòng của tôi. ²Trong phòng có nhiều đồ đạc. ³Đây là bàn và ghế. ⁴Trên bàn có một cái máy vi tính, một vài đĩa CD, một vài quyển sách, một cuốn từ điển Anh-Việt và rất nhiều bút. ⁵Đây là giường của tôi. ⁶Trên giường có gối, chăn và một cái điều khiển ti vi. ⁷Kia là tủ quần áo của tôi. ⁸Tôi có nhiều quần jean và áo thun. ⁹Tôi không có nhiều áo sơ mi. ¹⁰Dưới tủ là giày và dép. ¹¹Đây là điện thoại di động của tôi. ¹²Điện thoại này rất mới và đẹp. ¹³Kia là lò sưởi điện. ¹⁴Trên tường phòng tôi có một cái máy lạnh và cái quạt máy và một tấm gương. ¹⁵Phòng tôi có một cái ti vi nhỏ và một đầu đĩa DVD. ¹⁶Đây là cái tủ lạnh của tôi. ¹⁷Trong tủ lạnh có nhiều trái cây, nước ngọt và bia. ¹⁸Trên tủ lạnh có nhiều ly cốc. ¹⁹Phòng của tôi nhỏ, nhưng tôi rất thích nó.

Bài hai. Hãrra Nam õpib Hanoi ùlikoolis korea keelt

¹Anh Nam là sinh viên. ²Anh ấy học tiếng Hàn ở trường Đại học Ngoại ngữ Hà Nội. ³Sáng nay, anh Nam thức dậy lúc 6 giờ. ⁴Anh ấy ăn sáng lúc 6 giờ 30 phút. ⁵Anh ấy đến trường lúc 7 giờ. ⁶Buổi sáng, anh Nam học Hội thoại tiếng Hàn. ⁷Anh ấy học với một giáo sư người Hàn từ 7 giờ đến 10 giờ. ⁸Lúc 10 giờ rưỡi, anh Nam đi gặp bạn. ⁹Bạn anh ấy cũng là sinh viên ở trường đại học. ¹⁰Buổi trưa, anh ấy và bạn ăn trưa ở căn tin trong trường Đại học. ¹¹Buổi chiều, anh Nam học từ 1 giờ rưỡi đến 4 giờ. ¹²Sau đó, anh Nam đi uống cà phê với bạn. ¹³Buổi tối anh Nam học tiếng Anh ở một trung tâm ngoại ngữ.

Bài ba. *Härri Lee tuleb Vietnami*

¹Anh Lee **đã đi** Việt Nam hai lần, **một** lần **để** du lịch, **một** lần **để** học tiếng Việt.
²Anh Lee **đi** Việt Nam lần đầu tiên **vào năm** 2003. ³Anh ấy **đã đi** du lịch **ở các thành** phố lớn **của** Việt Nam: Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh, Nha Trang, Đà Lạt. ⁴Anh Lee **đi** Việt Nam lần thứ hai cách đây 6 tháng. ⁵Lần **này**, anh Lee **đã đi** TP. Hồ Chí Minh **để** học tiếng Việt. ⁶**Ở đó**, anh Lee **đã** gặp nhiều giáo viên **và** sinh viên Việt Nam.
⁷Anh Lee thích **nói** tiếng Việt **với** sinh viên Việt Nam. ⁸**Ở** TP. Hồ Chí Minh **có** nhiều **người** Hàn **Quốc**. ⁹Họ **làm** việc **ở công** ty Hàn **Quốc**. ¹⁰**Ở** trường đại học, anh Lee **cũng** gặp nhiều sinh viên Hàn **Quốc**. ¹¹Anh Lee rất thích TP. Hồ Chí Minh **và** rất thích tiếng Việt. ¹²Anh Lee **có** nhiều bạn Việt Nam. ¹³Họ **không** biết tiếng Hàn, vì vậy, anh Lee **nói** tiếng Việt **với** họ. ¹⁴Bây giờ, anh Lee **đã** trở **về** Hàn **Quốc**, **nhưng** anh Lee muốn **năm** sau trở **lại** Việt Nam.

Bài bốn. *Van Hung töötab firma «Offo» jaoks*

¹Xin chào **các** bạn. ²**Tôi** tên là Nguyễn Văn Hùng. ³Hiện nay, **tôi** đang **làm** nhân viên tiếp thị **cho công** ty thương mại Offo. ⁴Mỗi tuần **tôi làm** việc **năm** ngày, **từ** thứ hai **đến** thứ sáu. ⁵Buổi sáng thứ hai, **tôi** thường **có** họp **ở công** ty lúc 7 giờ sáng. ⁶**Tôi** thường **đi** nhiều nơi, gặp nhiều **người để** giới thiệu **về công** ty Offo. ⁷Vì vậy, **vào** thứ sáu, **tôi** thường rất mệt. ⁸Thứ bảy **và** chủ nhật, **tôi không đi làm**. ⁹**Tôi** thường nghỉ **ở nhà**. ¹⁰**Tôi** ăn nhiều, ngủ nhiều. ¹¹Đôi **khí tôi đến nhà** bạn **tôi**. ¹²**Tôi cũng** thường **đi** chơi **ở công** viên **với các con** **tôi**. ¹³Buổi tối thứ bảy, chúng **tôi** thường **đi** uống cà phê hay **đi** nghe nhạc. ¹⁴**Ở** TP. Hồ Chí Minh **có** nhiều tiệm cà phê. ¹⁵Chủ nhật, **tôi** thường **đi** chơi bóng đá. ¹⁶**Tôi** rất thích hai ngày thứ bảy **và** chủ nhật. ¹⁷**Và** **tôi** rất ghét buổi sáng thứ hai.

Bài năm. *Minu pere*

¹Xin giới thiệu **với các** bạn **về** gia đình **của** **tôi**. ²Gia đình **tôi có** 6 **người**: bố mẹ **tôi**, chị cả, **tôi**, **một** em gái **và một** em trai út. ³Gia đình **tôi** sống **ở** Hà Nội. ⁴Bố **tôi** **năm** nay 60 tuổi. ⁵Bố **tôi là** giám đốc **của một công** ty tư nhân. ⁶Mẹ **tôi là** giáo viên trường tiểu học. ⁷Chị cả **tôi** **năm** nay 27 tuổi, **đã** tốt nghiệp đại học **và** hiện đang **làm** việc **cho một công** ty thương mại. ⁸Chị ấy lúc nào **cũng** rất bận. ⁹**Tôi** còn **là** sinh viên **năm** thứ 3 khoa tiếng Nhật. ¹⁰Em gái kể **tôi cũng** là sinh viên. ¹¹Em ấy học **năm** thứ nhất khoa tiếng Anh. ¹²Chúng **tôi** đều học **ở** trường Đại học Ngoại Ngữ Hà Nội. ¹³Em trai út **của** **tôi** đang học **ở** trường Trung học Nguyễn Đình Chiểu. ¹⁴**Vào** cuối tuần, chúng **tôi** thường **đi** dạo **ở công** viên **và** nghe nhạc. ¹⁵Nghe **nói** **năm** sau chị cả **tôi** sẽ kết hôn.

Bài sáu. *Ma elan Ho Chi Minh linnas*

¹**Tôi** sống **với** gia đình **tôi** **ở** Quận 1. ²**Từ** nhà **tôi đến** chợ Bến **Thành không** xa. ³**Tôi có thể** **đi** bộ **đến đó**. ⁴Nhà **tôi** nằm **ở** góc ngã tư đường Nguyễn Du — Cách Mạng Tháng Tám. ⁵Đối diện **nhà** **tôi là** một trạm xăng. ⁶Bên **phải** nhà **tôi là** khách sạn ABC. ⁷Khách sạn nhỏ, **nhưng** rất đẹp **và không** đắt. ⁸Bên trái nhà **tôi có** một

tiệm phố. ⁹Hàng ngày, buổi sáng, **tôi** thường ăn sáng ở đó. ¹⁰Phở ở đó rất ngon. ¹¹**Nhà tôi không** xa trường đại học. ¹²**Tôi có thể đến** trường bằng xe đạp hay xe máy. ¹³**Khi có** thời gian, **tôi cũng có thể đi bộ đi học**. ¹⁴**Đi bộ từ nhà đến** trường mất khoảng 30 phút. ¹⁵**Tôi** rất thích **đi bộ đến đó**. ¹⁶**Đi** bằng xe máy **thì** nhanh hơn, chỉ mất khoảng 7 phút. ¹⁷**Nhà tôi** địa chỉ ở số 35 đường Cách Mạng Tháng Tám, Quận 1, **Thành phố Hồ Chí Minh**.

Bài bảy. *Restoran*

¹Chủ nhật tuần trước, chúng **tôi đi** ăn tối ở **một nhà hàng**. ²**Nhà hàng này** tên là Quê Hương. ³**Đó là một nhà hàng** nổi tiếng ở TP. Hồ Chí Minh. ⁴**Các** món ăn ở đó **không** đắt lắm. ⁵Chúng **tôi đã** gọi nhiều món **như** chả giò, nem nướng, tôm nướng, lẩu hải sản. ⁶Sau đó, **các bạn tôi** còn gọi thêm cơm chiên **và** món tráng miệng. ⁷Chúng **tôi** uống bia Sài Gòn. ⁸Bia Sài Gòn **là một** loại bia **của** Việt Nam. ⁹**Các** bạn nữ **không** uống bia mà uống **nước** ngọt. ¹⁰**Nhà hàng** Quê Hương lúc nào **cũng** rất **đông** khách. ¹¹Nếu khách **đến vào** thứ bảy **và** chủ nhật **thì** thường **không có** chỗ ngồi. ¹²**Các** bạn **tôi** đều thấy món ăn ở đây rất ngon. ¹³**Có** lẽ chủ nhật tuần **này**, chúng **tôi sẽ** trở lại ăn tối ở đó.

Bài tám. *Suveniiripood Hue linnas*

¹Chúng **tôi có một** cửa hàng chuyên bán đồ lưu niệm ở Huế. ²Khách **đến** thường **là** cả khách Việt Nam lẫn khách **nước** ngoài. ³**Vào** tháng 7, tháng 8, mùa du lịch, cửa hàng chúng **tôi** **đông** khách hơn. ⁴Vì vậy, chúng **tôi** thường mở cửa sớm hơn **và** đóng cửa muộn hơn. ⁵**Các** ngày **trong** tuần, chúng **tôi** thường mở cửa lúc 7 giờ sáng, **và** đóng cửa 10 giờ đêm. ⁶**Nhưng những** ngày cuối tuần, **khi** **đông** khách, chúng **tôi có thể** mở cửa **đến** 12 giờ đêm. ⁷**Vào** tháng hai hàng **năm**, cửa hàng chúng **tôi** thường đóng cửa **trong** khoảng hai tuần. ⁸Lý do **là** nhân viên cửa hàng nghỉ Tết.

⁹Khách **của** chúng **tôi là những người** du lịch **nước** ngoài **và** cả Việt Nam. ¹⁰Họ thường mua quà lưu niệm **để** tặng **cho** bạn bè, đồng nghiệp. ¹¹Khách **có thể** trả bằng tiền đô hoặc tiền Việt. ¹²Cửa hàng chúng **tôi có** rất nhiều quà lưu niệm. ¹³Nhiều món quà nhỏ, tuy **không** mắc **nhưng có** ý nghĩa kỷ niệm **về** Việt Nam hay **về thành phố** Huế. ¹⁴Chúng **tôi** rất vui vì **những** đồ vật **này** tuy nhỏ **nhưng đi** khắp **thế** giới.

Bài chín. *Sõidupiletid Vietnamis*

¹Sáng nay, **tôi** cùng bạn **tôi đi** mua vé máy bay. ²Chúng **tôi** muốn **đi** Việt Nam **để** học tiếng Việt **trong** hai tháng nghỉ hè. ³Tháng 7, tháng 8 **là** mùa du lịch, vì vậy **có** rất nhiều **người** muốn sang Việt Nam. ⁴Ở phòng bán vé **của Công ty Hàng không** Việt Nam, chúng **tôi được một** cô nhân viên tiếp đón. ⁵Cô ấy rất vui vẻ, **nhưng lại không** biết tiếng Nhật. ⁶Chúng **tôi phải nói** chuyện **với** cô ấy bằng tiếng Anh. ⁷Bạn **tôi đã** hỏi mua vé máy bay giảm giá **từ** Tokyo **đi** TP. Hồ Chí Minh. ⁸Cô nhân viên **cho** biết **là** vì thời gian **này có** nhiều khách **đi** du lịch ở Việt Nam, nên **không có** vé giảm giá. ⁹Giá vé **chính** thức, loại vé hạng phổ thông, **một** chiều **là** 450 đô la. ¹⁰Giá vé hạng thương gia **thì** còn đắt hơn.

¹¹Chúng **tôi đã nói** chuyện **với** cô nhân viên khoảng 30 phút. ¹²Sau đó, chúng **tôi** quyết định mua vé khứ hồi hạng phổ thông. ¹³Thời gian bay **từ** Tokyo **đến** TP. Hồ

Chí Minh khoảng 5 tiếng. ¹⁴Tuần sau chúng **tôi** sẽ khởi hành. ¹⁵**Tôi** rất muốn **đi** Việt Nam học tiếng Việt, **nhưng tôi** hơi lo lắng: **Có lẽ ở** Việt Nam nóng lắm.

Bài mười. *Hotell «Sao Mai»*

¹Khách sạn Sao Mai là **một** khách sạn 3 sao, nằm **ở** Trung tâm **Thành** phố Hà Nội.

²Đây **không phải là một** khách sạn lớn, **nhưng lại có** nhiều khách **nước** ngoài nhờ **vào** chất lượng dịch vụ **của** nó. ³Khách sạn Sao Mai nằm gần bờ hồ Hoàn Kiếm.

⁴Chỉ cần **đi** bộ khoảng 5 phút **là có thể đến** bờ hồ. ⁵Tuy nằm **ở** trung tâm **thành** phố **nhưng** khách sạn Sao Mai rất yên tĩnh, sạch sẽ.

⁶Khách sạn **có** tất cả 6 tầng **và** khoảng 70 phòng ngủ. ⁷**Trong** mỗi phòng ngủ đều **có** tủ lạnh, **nước** nóng **và** điện thoại. ⁸**Có** ba loại phòng khác nhau: phòng đặc biệt giá 500.000 đồng **một** đêm; phòng loại thường giá 350.000 đồng **một** đêm **và** phòng loại rẻ 250.000 đồng **một** đêm. ⁹Phòng đặc biệt **và** phòng loại thường **thì** rộng rãi **và có** máy lạnh, còn phòng loại rẻ **thì** chỉ **có** quạt máy. ¹⁰Khách sạn Sao Mai **cũng có một nhà** hàng phục vụ ăn sáng miễn phí.

¹¹**Vào** mùa du lịch, nhiều khách sạn khác tăng giá phòng. ¹²**Nhưng** khách sạn Sao Mai vẫn giữ giá cũ. ¹³Hơn nữa, tiếp tân **ở** khách sạn **này có thể nói được** tiếng Anh, tiếng Nhật **và** tiếng Hàn rất giỏi. ¹⁴**Chính** vì vậy, nhiều du khách thích **đến ở** khách sạn **này** mỗi **khí** họ **đến** thăm Hà Nội.

*

Siin on tähestikulises järjekorras need sõnad loetelust, mis tekstides esinevad:

Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ	Số	Từ
8	các	15	để	31	làm	46	nói	48	thì
35	chính	18	đến	3	một	41	nước	34	tôi
7	cho	37	đi	36	năm	26	ở	47	trên
4	có	32	đó	20	này	33	phải	9	trong
17	con	11	được	12	người	43	quốc	40	từ
22	công	28	khí	27	nhà	38	sẽ	1	và
2	cửa	6	không	23	như	49	thành	19	vào
24	cũng	5	là	50	nhưng	42	thể	25	về
10	đã	30	lại	13	những	45	thể	14	với

⚠️ Vietnamis keel kuulub austroaasia keelte hulka. Seda räägib umbes 66 miljonit inimest Vietnamis (vaata kaarti).

ã, â, ê, ô, ơ, ư, y on täishäälikud; ch, đ (Đ), gi, kh, ng, nh, ph, th, tr, x on kaashäälikud.

Vietnami keeles on kuus toone (meloodiaid, millega silpe hääldatakse). Ühte tooni üldse ei märgita, ülejäänud toone märgitakse diakriitilise märgiga vokaali all (á, à, ã, ă) või kohal (ạ).

—Boriss Iomdin

Eesti tekst: Axel Jagau.

Edu!